Abrahams rouw om Sara, maar niet zonder hoop

Schriftlezing: Genesis 23

Tekst: Genesis 23:1-2 en 19-20

Zingen:
Ps. 27:7
Ps. 56:4
Ps. 39:3, 5
Ps. 115:9
Ps. 68:2

De tekst voor de prediking kunt u vinden in Genesis 23, de verzen 1, 2, 19 en 20. Genesis 23, allereerst vers 1 en 2: *En het leven van Sara was honderd zeven en twintig jaren; dit waren de jaren des levens van Sara. En Sara stierf te Kirjath-Arba, dat is Hebron, in het land Kanaän; en Abraham kwam om Sara te beklagen en haar te bewenen.*

En dan de verzen 19 en 20: *En daarna begroef Abraham zijn huisvrouw Sara in de spelonk des akkers van Machpela, tegenover Mamre, hetwelk is Hebron, in het land Kanaän. Alzo werd die akker, en de spelonk die daarin was, aan Abraham bevestigd tot een erfbegrafenis van de zonen Heths.*

Geliefde gemeente, een regel uit Psalm 65 vers 8 luidt als volgt: *Uw goedheid kroont de jaargetijden.* In de onberijmde versie van deze psalm zegt David in vers 12: *Gij kroont het jaar Uwer goedheid.* En daarmee wilde David als het ware zeggen: elk jaar, elk deel van het jaar voorziet de Heere met Zijn zegeningen. Dat mogen wij ook wel zeggen van het seizoen van dit jaar waarin wij nu gekomen zijn, wat wij de herfst noemen.

Wat kunnen wij onder de indruk raken van de karaktertrekken van de herfsttijd. Als wij zien hoe in het rijk van de natuur de bladeren gaan veranderen en je soms de ene boom tegen de andere boom geleund ziet, met gele, rode en bruine bladeren. En als dan ook nog eens de herfstzon daar zijn stralen op werpt, dan zie je een stuk schoonheid van dit jaargetijde, de herfst. Maar hoe schoon deze aspecten in de herfsttijd ook zijn en hoe prachtig die bladeren je ook toe kunnen lachen, als het ware onder de zonnestralen, toch zien we ook wat anders in het rijk van de natuur. Want die bladeren vallen af.

Als je liep in de straat of in de tuin, en daar dwarrelde zo een blad en dat plakte door de regen zo voor je voeten neer. En dat je er nou eens niet even overheen stapte, maar eens even stilstond en keek naar dat vallende blad. Mag ik eens vragen, als je dat een keer hebt gedaan, en als je het nog nooit gedaan hebt, doe het dan eens straks uit de kerk bijvoorbeeld, maar als je dat nou eens gedaan hebt en je stond naar dat vallende blad vlak voor je voeten te kijken: kreeg je toen ook een doodsbericht?

Zoals het zo helder verwoord staat in de kerkbode, u kunt het wel vinden straks, van wijlen dominee J.J. van Oosterzee:

De dood heeft mij een brief geschreven,
Ik las hem op het vallend blad,
Dat, door de stormwind voortgedreven,
Op het vensterglas had postgevat.

Dus las ik: Wandelaar, rep uw schreden,
Uw avond komt, uw nacht daalt neer;
Doe wat gij nog kunt doen op heden,
Want morgen daagt u dra niet meer.

En die werkelijkheid, gemeente, gaat komen. Nu zit je hier nog levend in de kerk, maar wie van ons zal het eerste vallende blad zijn dat sterven moet? Elke dag die voorbijgaat, lieve gemeente, komen we dichter bij dat moment dat God bepaald heeft. Je naam staat al in Gods agenda. En wie staat er in Gods agenda voor deze week om te moeten sterven? Denk je eraan? Denkt u eraan?

Voor Sara is het een werkelijkheid geworden. Die liefhebbende vrouw van Abraham, die lieve, zorgzame moeder voor Izak, ook zij is als een blad gevallen. Maar weet u wat nou door genade het deel was van Sara? Waar die dominee, over wie ik het zojuist had, dat gedicht mee eindigde:

Tors willig wat gij nog moet dragen,
Haast valt het kruis uw schouders af;
En wacht, om het eeuwig welbehagen,
Uw kroon aan de andere zijde van het graf.

Ja, werkelijk: *Zalig zijn de doden, die in den Heere sterven, van nu aan. Ja, zegt de Geest, opdat zij rusten mogen van hun arbeid; en hun werken volgen met hen.*

Laten we zo vanmorgen door middel van de prediking een bezoek gaan brengen aan een gezin waarin nu verdriet gekomen is, toen de Heere Sara uit het leven wegnam. We schrijven als thema boven de prediking: **Abrahams rouw om Sara, maar niet zonder hoop**. Drie gedachten:

1. Het sterven van Sara.
2. Het graf voor Sara.
3. De begrafenis van Sara.

1. Het sterven van Sara

Ja, wat moet het een gezegende tijd geweest zijn, gemeente, toen door een wonder van de Heere bij dit oude echtpaar een kind werd geboren met de naam Izak. Toen de Heere Zijn belofte ging vervullen. Wat nog intenser werd ervaren door Abraham en Sara nadat dat offer op de Moria werd gebracht. En al kunnen we uit het Woord van God niet letterlijk opmaken dat Sara geweten heeft van dat offer dat Abraham op de Moria moest brengen, als ik bespeur in het Woord van God wat een goed huwelijksleven Abraham en Sara gehad hebben, dan kan ik mij niet voorstellen dat Abraham er niets over gezegd heeft tegen Sara toen de Heere hem verzocht om Izak, zijn zoon, te offeren op de Moria.

Des te meer zal het voor hen een wonder geweest zijn toen Abraham met Izak weer terug mocht keren in het tentenkamp waar zij woonden. En zullen ze nog gezegende jaren hebben ontvangen om zich te verwonderen over Gods grote daden. Maar toen kwam die dag dat de Heere Sara uit het leven wegnam. Een zeer lieve vrouw voor Abraham en een zeer zorgzame, lieve moeder voor Izak. En dat op de gezegende leeftijd van 127 jaar.

Nee, Abraham woonde toen niet meer in Gerar, waar Izak geboren is. Ze woonden ook niet meer in Berseba, waar ze naartoe zijn verhuisd na het offer op de Moria. Maar wij ontmoeten hen weer bij de eikenbossen van Mamre, nabij de stad Hebron, waar ze vele jaren samen hebben gewoond. Een plaats die ook hoort bij het land Kanaän, het beloofde land voor Abraham. Het is Gods trouwe zorg en Zijn

voorzienigheid geweest dat Abraham en Sara op die plaats weer terechtgekomen zijn, waar Sara de laatste jaren van haar leven met haar gezin heeft mogen doorbrengen.

Het is op die plaats geweest dat de Heere haar wegnam uit het leven. Dat is een groot gemis geweest voor Abraham en Izak. Dat bracht zo'n diepe rouw en verdriet. En degenen die het ervaren hebben, weten wat het is. Sara was een bijzondere vrouw. Nee, zij heeft zichzelf niet bijzonder gemaakt, maar waarom was Sara een bijzondere vrouw? Omdat de Heere in haar hart werkte.

Zeg, vrouwen in ons midden, kan de Heere dat ook van u zeggen? Niet dat je jezelf bijzonder maakt, maar vanwege de genade des Heeren. En weet u wat Sara ook zo bijzonder maakt in Gods Woord? Deze vrouw heeft een grote plaats gekregen in de heilsgeschiedenis. De Heere had Sara ook ingeschakeld om Zijn belofte door de tijden heen te vervullen, totdat in de volheid van de tijd de Heere Jezus Christus naar Zijn menselijke natuur is voortgekomen.

Zij is ook de enige vrouw in de Schriften van wie haar leeftijd wordt genoemd toen ze stierf. Verschillende verklaarders wijzen er dan ook op: dat heeft nou alles te maken met die bijzondere plaats die zij gekregen heeft in de heilsgeschiedenis. Want wij kennen Abraham, haar man, als de vader van alle gelovigen. Maar wist u wel dat wij Sara de moeder van alle gelovigen mogen noemen? En dat op grond van Gods Woord.

Ik lees in de eerste brief van Petrus, in het derde hoofdstuk, het zesde vers, dat de apostel de nakomelingen van Abraham en Sara gaat aanspreken. Dan spreekt hij heel bijzonder over de dochteren van Sara. Dat zijn de nakomelingen van Sara, van wie Sara de moeder geweest is. We komen dat trouwens in het Oude Testament ook tegen. Jesaja 51 vers 2: daar mag de profeet het volk Israël voorhouden dat ze uit Abraham zijn voortgekomen. Maar in één adem noemt hij erbij: niet alleen uit Abraham, maar ook uit Sara.

Daarom, gemeente, is Sara de moeder van Israël geweest. Ja, zij is de moeder van de gelovigen geweest. Ze heeft een grote plaats ontvangen in de weg die de Heere ging om Zijn beloften te vervullen. En als we wat dichter bij Abraham en Izak blijven en eens een kijkje gaan nemen in dat tentenkamp, in dat gezinnetje van Abraham en Sara, dan kunnen we bemerken vanuit het Woord van God welke grote plaats zij innam in dat gezin.

Dan blijf ik dicht bij het Woord van God en lees ik in het Woord van God van die prachtige karaktertrekken van Sara, geestelijke karaktertrekken. Zij was versierd met een zachtmoedige en stille geest, zo lees ik in 1 Petrus 3 vers 4. Wat betekent dat? Sara was een vriendelijke vrouw. Ze had een lief karakter. Er kwam iets liefelijks van haar af. Ze was ook rustig, maar dan in de betekenis dat ze standvastig was.

Dan zegt Gods Woord iets heel bijzonders over deze vrouw. Nou, vrouwen in Rotterdam-Kralingen, leg je leven er eens naast. Ik spreek u even bijzonder aan, omdat het over een vrouw gaat. Dan kun je zien welke belangrijke plaats de vrouw heeft in de gemeente Gods. Als Petrus mag zeggen van deze vrouw, als een voorbeeld voor alle vrouwen in de gemeente, dat zij versierd was met een zachtmoedige en stille geest, dan mag Petrus zeggen: daarmee was deze vrouw kostelijk voor God.

Zeg, lieve vrouwen in ons midden, ben je ook kostelijk voor God geworden door genade? Dat is een zegen. Abraham en Izak hebben dat geproefd in dat gezinsleven. Dat maakte haar tot een aangename vrouw en moeder. Nog iets: deze vrouw had het zaligmakende geloof ontvangen. O ja, er waren tijden dat dat niet aan de oppervlakte kwam, als het ware verdwenen leek. En als dat zaligmakende geloof eronder ligt, wat komt er dan aan de oppervlakte? Dat ongeloof. Ja, dat zien we ook eerlijk beschreven in het Woord van God.

En toch, ondanks de momenten van ongelovigheid in het leven van Sara, was zij nochtans door genade een gelovige vrouw. *Door het geloof heeft ook Sara zelve kracht ontvangen, om zaad te geven, en boven den tijd haars ouderdoms heeft zij gebaard; overmits zij Hem getrouw heeft geacht, Die het beloofd had.* Ook dat hebben Abraham en Izak mogen bespeuren. Kunnen degenen die om u heen staan, vrouwen, bespeuren dat je het ook hebt ontvangen, zaligmakende genade?

Ik wil nog iets over Sara zeggen vanuit het Woord van God, om des te meer te laten zien hoe groot dat verdriet van Abraham en Izak was. Ze komt ons ook voor als een zorgzame vrouw en moeder. Als dan Christus met die twee engelen komt in de gedaante van een man, drie van die mannen, dan komt haar zorgzaamheid openbaar en gaat ze die uitvoerige maaltijd bereiden voor deze drie gasten. En er staat zo opmerkelijk in de Schriften, we hebben er al eerder bij stilgestaan, dat zij Izak heeft gezoogd. Reken maar dat moeder Sara dat met liefde en zorg heeft gedaan.

Er staat ook in Gods Woord geschreven dat Sara Abraham *mijn heer* noemde. In die aanspraak horen we haar hoogachting voor haar man, die ze zo zeer liefhad. O, niets was te veel voor Sara om voor haar man en zoon te zorgen, als ze in het tentenkamp aanwezig waren. Gemeente, dan is het te begrijpen dat Abraham en Izak met diepe rouw en verdriet vervuld werden toen de Heere deze vrouw van hun zijde wegnam.

Want kijk eens wat er gaat gebeuren als Sara gestorven is. Dan gaat Abraham haar tent binnen, de plaats waar Sara opgebaard lag, en hij begint daar naar oosterse wijze zijn lieve Sara te beklagen en te bewenen. Weet u hoe dat ging in de tijd van de Bijbel? Dan ging zo'n persoon door de knieën. Hij ging als het ware op zijn knieën zitten bij zijn geliefde en hoorbaar uitte hij zijn verdriet. Daarbij werden klaagliederen gezongen.

O, Abraham zal zijn vrouw gekust hebben, zoals we dat ook vinden in Genesis 50 vers 1, waar wij lezen dat Jozef zijn gestorven vader Jakob kuste. Of Abraham ook zijn kleding heeft gescheurd en as op zijn hoofd gestrooid heeft, weten we niet. Eén ding wordt duidelijk: hij is in diepe smart, toen hij daar als een weduwnaar bij zijn lieve vrouw zat. En laten we daarbij Izak niet vergeten, al wordt zijn naam hier niet genoemd. Maar het is voor Izak ook wat geweest.

Weet u wat de Bijbel zegt? Izak heeft drie jaren gerouwd om het verlies van zijn lieve moeder. Drie jaren. Toen hij trouwde met Rebekka, toen werd hij getroost na zijn moeders dood. Zo staat er in Genesis 24, aan het einde van dat lange hoofdstuk. Dan zeggen de kanttekenaren zo teer: *De langdurigheid van deze rouw was een teken van zijn liefde jegens de moeder.*

Wat kunnen we hier nou van leren, gemeente, van wat we tot hiertoe hebben overdacht? Allereerst dat de dood echt een werkelijkheid is. Ik denk dat de meesten van ons korter of langer geleden in aanraking zijn gekomen met het sterven. Dat moment komt voor ons ook. Dan ga ik een heel bekende vraag aan uw en jouw hart leggen, en die mag je echt niet naast je neerleggen: ben je bereid God te ontmoeten?

Sara was bereid. Haar sterven was een eeuwig erven. Zij hoorde bij dat gelukkige volk dat een stad verwachtte die fundamenten heeft, welker Kunstenaar en Bouwmeester God is. Van Sara hadden ze kunnen zingen:

Maar na den dood is 't leven mij bereid;
God neemt mij op in Zijne heerlijkheid.

O, lieve gemeente, kan dat nou ook gezongen worden in het uur van uw en jouw sterven? Denk toch veel aan de dood als de bezoldiging van de zonde. Juist tegen de achtergrond van deze werkelijkheid

is het toch zo intens zondig en verdrietig als er dan gisteren zo'n Halloweenfeest wordt gevierd, waarbij de dood als het ware als een feestje wordt gezien. Maar het is een verschrikking. Het is de laatste vijand. Het is het loon op de zonde.

Gemeente, als wij nu moeten sterven, en we moeten sterven zonder Christus, dan zal het een eeuwige verschrikking zijn. Dat de schrik des Heeren je toch zou bewegen tot het geloof, als je nog buiten Christus voortleeft. Maar de keerzijde is dat Gods volk zo gelukkig is. Want zij zullen met Christus sterven. Zij zullen door Christus sterven. Zij zullen in Christus ontslapen.

Dan is er geen verschrikking meer als ze moeten verschijnen voor de rechterstoel van God. Dan zullen ze dat grote wonder mogen ervaren, als hun ziel wordt opgenomen in de hemel, dat de Heere zal zeggen: *Komt, gij gezegenden Mijns Vaders, beërft dat Koninkrijk, hetwelk u bereid is van de grondlegging der wereld.* O, wat is het toch een troost als je in die wetenschap bij het sterfbed van een geliefde staat. Wat kan dat een grote troost zijn in dagen van rouw en verdriet.

Maar dat neemt niet weg dat rouw en verdriet er wel mogen zijn. Dat zien we bij Abraham toch? Dat zien we bij Izak toch? Ja, zien we het niet bij de Heere Jezus Zelf, Die de mensen in alles gelijk geworden is en Die wij in Johannes tegenkomen als een wenende Man, Die daar stond bij het graf van Lazarus? Weet u, dat kan nou ook zo'n troost zijn als je zelf rouw en verdriet kent, en als soms die wonden weer opengaan als we opnieuw met rouw en verdriet in aanraking komen.

Dat er een Hogepriester is Die medelijden kan hebben in alle omstandigheden. Dat als hier op aarde iemand in rouw en verdriet verkeert, Hij uit de hoge hemel die rouw, dat verdriet als geen ander peilt. Want Hij heeft het Zelf ook doorleefd. Daarom kan Hij troosten, als u niet troosten kan. Hij kan het zeggen: *Ik, Ik ben het, Die u troost.*

Reken maar dat Abraham en Izak dat ook zo ervaren hebben. Ze treurden, ja, maar niet als degenen die geen hoop hebben. Het is door die kracht die Abraham kreeg, dat hij opstond en dat hij die begrafenis ging regelen. Het brengt ons bij onze tweede gedachte: het graf voor Sara.

2. Het graf voor Sara

We lezen het zo eenvoudig in vers 3: *Daarna stond Abraham op van het aangezicht zijner dode.* Ja, daarmee laat de Bijbelschrijver precies zien hoe het voor Abraham was. Sara, zijn lieve vrouw, die dode geworden. Nadat hij een tijdlang daar bij Sara's sterfbed gezeten heeft met zijn diepe smart, kwam hij weer tot zichzelf en besefte hij: nu moet ik de begrafenis gaan regelen voor mijn lieve Sara.

De kanttekenaren verwoorden het zo mooi: de patriarch Abraham heeft zijn droefenis en rouw over Sara gematigd en wilde Sara nu een eerlijke begrafenis in een vreemd land bezorgen. Ja, dat wilde hij. Maar waar? Waar moest Abraham zijn lieve vrouw gaan begraven? Want al was het waar dat de Heere hem beloofd had hoe zijn nageslacht zou zijn, en al is het duizend keer waar dat hij door de kracht van de Heilige Geest die belofte heeft mogen geloven, zelf bezat hij totaal geen klein stukje land waar hij Sara zou kunnen begraven.

Wilde hij dat wel in bezit kunnen krijgen, dan moest hij een stukje land kopen. Dat heeft Abraham gedaan. Want hij wist bij wie hij moest zijn, namelijk bij de zonen van Heth, aan wie de stad Hebron en het omliggende land toebehoorden. Abraham had er al een tijd gewoond en hij had al eens rondgekeken. Zijn oog was gevallen op de spelonk van Machpela. Dat plekje, dat zou hij zo graag willen kopen.

Daarom is hij naar de poort van de stad Hebron gegaan, waar onder andere ook zulke dingen werden afgehandeld. Op een bescheiden wijze en toch op een heel besliste wijze heeft hij gevraagd om een plaatsje om Sara te begraven. Abraham wist zijn plek. Hij was een vreemdeling in dit land, hij was een bijwoner. Vanuit die positie heeft hij heel beleefd gevraagd of hij een graf mocht kopen voor de erfbegrafenis van Sara.

Nou, dat wilden de Hethieten wel, want ze kenden Abraham en ze hadden een hoogachting voor hem. Ze noemen hem een vorst Gods. Ze hebben twee dingen gezien bij Abraham: zijn rijkdom, maar ze hebben ook iets bespeurd van zijn geloof in zijn God. Kunnen ze dat ook bij ons zien, gemeente, iets van dat geloof in God? Straalt daar iets van uit? Ziet de wereld om ons heen wie wij zijn?

De Hethieten hebben het bespeurd bij Abraham. Ze gunden hem van harte een graf. Abraham mocht het zelf uitkiezen. Hij mocht het beste van de graven van de Hethieten uitkiezen om daar Sara te begraven. Welk een eer voor Abraham. Hij was er dankbaar voor, maar hij wenste een eigen graf.

Hij wilde niet dat het lichaam van Sara in een graf neergelegd zou worden dat geheiligd en gewijd was door allerlei heidense, afgodische rituelen van de Kanaänieten en de Hethieten. Nee, daar wilde hij Sara, een kind des Heeren, niet tussen neerleggen. Abraham begeerde een eigen graf. Hij begeerde die spelonk van Machpela. Hij wist het: die spelonk was het bezit van Efron, een van de belangrijkste Hethieten die daar woonden.

Hij wilde er zelfs een groot bedrag voor betalen om die spelonk tot zijn bezit te mogen krijgen. Daarom volgde dat gesprek met Efron. Nou, zegt Efron, je mag het wel krijgen. En niet alleen die spelonk, maar ook dat stuk land dat eromheen ligt, waarvan we kunnen lezen in vers 17 dat er heel veel bomen groeiden. Je zou bijna kunnen zeggen: het was een graftuin met een spelonk.

Efron zei: nou wil ik je niet alleen die spelonk geven, je krijgt het gratis, Abraham, voor u alleen. Opnieuw was Abraham dankbaar. Hij uitte dat door een diepe buiging voor allen die getuige zijn van deze onderhandeling. Maar toch had hij zijn doel nog niet bereikt. Hij wilde die spelonk tot een eigen bezit. Hij wilde dat tot een erfbegrafenis. Hij wilde dat als een familiegraf.

Daarom zei hij tegen Efron: ik wil het bedrag ervoor betalen wat het kost. Nou, dat was heel wat: vierhonderd sikkelen zilver. Dat is ruim viereneenhalve kilo zilver. Het is niet zo eenvoudig om dat in de huidige situatie waarin wij leven om te rekenen naar euro's. Maar als je de waarde van zilver van nu zou nemen, dan praat je over duizenden euro's.

Om u toch maar even een beeld te geven dat vierhonderd sikkelen toch al heel veel geweest is, wijs ik u even op een andere koop die we in de Bijbel tegenkomen, in Jeremia 32. Daar gaat Jeremia een akker kopen voor zeventien sikkelen zilver. Dat is niet zoveel. Maar Abraham zegt: ik wil vierhonderd sikkelen zilver geven, als ik die spelonk maar in bezit mag krijgen. Waarom, Abraham? Waarom ga je toch zo ver om die spelonk in je bezit te krijgen?

Let dan eens op een belangrijk woord dat wij drie keer tegenkomen in Genesis 23. Abraham begeerde een eigen graf tot een erfbegrafenis. Dat woord, gemeente, sluit zo nauw aan bij de belofte die wij vinden in Genesis 15 vers 7, waar de Heere zegt: *Ik ben de HEERE, Die u uitgeleid heb uit Ur der Chaldeeën, om u dit land te geven, om dat erfelijk te bezitten.*

O, gemeente, als wij hier Abraham tegenkomen, die een eigen graf wil hebben tot een erfbegrafenis, spreekt zijn geloof. Heel deze koop was een geloofszaak: dat dit land voor zijn nageslacht zal zijn. Hij gelooft het. Op Gods tijd zal het beloofde land voor zijn nakomelingen zijn. O, in het kopen van de

spelonk van Machpela komt Abraham openbaar in zijn geloofsleven. De Heere heeft het beloofd en het zal gebeuren.

Zoals u ziet, Abraham mag steeds weer in iets kleins iets heel groots ontdekken. Als hij die ene zoon Izak, die enige zoon van de Heere ontvangt, ziet hij in Izak een groot volk. En nu hier, in deze geschiedenis, als hij dat kleine stukje land mag kopen, als hij het als zijn eigendom mag krijgen, ziet hij in dat kleine stukje land de vervulling van de belofte: *Ik zal u geven het land Kanaän, het snoer van ulieder erfdeel.*

Zo heeft Abraham de begrafenis voorbereid. Abraham kocht een familiegraf. Daar wilde hij zelf begraven worden. Daar heeft hij Sara begraven. Later zal Izak daar begraven worden. In datzelfde graf zal Rebekka begraven worden. Daar is Lea neergelegd, de vrouw van Jakob. En daar is uiteindelijk ook Jakob begraven.

Zo dacht Abraham na over een plaats waar hij begraven wilde worden. Hebt u ook al over die plaats nagedacht? En jij? Mag ik eens vragen: welke voorbereidingen hebt u al getroffen voor uw begrafenis? U stopt dat toch niet weg? Is het boekje van je wilsbeschikking al ingevuld? Nee, dan moet je niet wachten totdat je zeventig bent.

Weet je wat er boven je rouwkaart komt te staan, gemeente? Welk Schriftgedeelte wordt er gelezen in de rouwdienst voorafgaand aan uw en jouw begrafenis? Welke psalmen mogen er gezongen worden, als u dat wenst? Waar wil je opgebaard liggen? Heb je ook al besloten om in een eenvoudige kist opgebaard te worden en daarin begraven te worden? U vindt dat toch geen vreemde vragen?

Nee, het valt niet mee om er een keer voor te gaan zitten. Vond ik zelf ook niet. Ik heb het ook zo lang vooruitgeschoven. Maar morgen kan er zomaar een bericht ontstaan in de gemeente: uw dominee is overleden. Of misschien hoor ik het wel van u en jou. Ligt er dan wat klaar? Bereid je je voor?

Wist je dat het een opdracht van de Heere is om er een keer voor te gaan zitten? Wist je dat de Heere het Zelf bevolen heeft? *Alzo zegt de HEERE: Geef bevel aan uw huis, want gij zult sterven, en niet leven.* Zeg, als je het nou nog niet gedaan hebt, zoek dan maar eens een momentje binnenkort om ervoor te gaan zitten. Ook jullie, jongelui, want wie zegt dat je tachtig wordt? Als je nou plotseling komt te sterven, moet het dan ook voor je vader en moeder duidelijk zijn hoe het allemaal moet gaan lopen? Spreek er maar over en stop het niet weg. Want de dood wenkt ieder uur. Abraham kocht een graf voor Sara en zijn nageslacht. Een hoge prijs heeft hij ervoor overgehad.

Maar ik kom in de Bijbel een graf tegen dat nog veel meer gekost heeft. Dat is het graf van de Heere Jezus, Die begraven werd in de hof van Jozef van Arimathea, een zeer rijke man. Maar dat bedoel ik nog niet in de eerste plaats, als ik zeg dat het graf van de Heere Jezus nog veel meer gekost heeft dan die vierhonderd sikkelen zilver. Want voordat Christus in dat graf werd gelegd, stortte Hij Zijn bloed. Met dat bloed heeft Hij feitelijk Zijn eigen graf gekocht. En niet alleen Zijn eigen graf, maar met het dierbare bloed dat Hij gestort heeft, heeft Hij alle graven gekocht van Zijn Kerk. Ja, Hij heeft met dat bloed dat Hij gestort heeft al die graven geheiligd. Zodat een kind des Heeren in het graf waarin het neergelegd wordt, mag rusten tot de jongste dag. En het graf waarin Gods kinderen worden gelegd, als een onderpand is van dat hemelse Kanaän waar ze naartoe gereisd zijn. Waar ze met hun ziel al gekomen zijn, maar waar ze straks op de jongste dag, als hun lichaam opgewekt wordt uit dat graf, met lichaam en ziel mogen leven in dat hemelse Kanaän. O, wie zo mag sterven en in een geheiligd graf neergelegd mag worden, voor diegene zijn de angsten en de verschrikkingen van het graf weggenomen. Dan wordt het begraven een weldaad van Gods genadeverbond. Want in het graf sterft voor eeuwig de oude mens. Daar sterft voor eeuwig het zondige ik.

3. De begrafenis van Sara

Onze laatste gedachte is de begrafenis van Sara. Dan gaan we naar het negentiende vers van Genesis 23: *En daarna begroef Abraham zijn huisvrouw Sara in de spelonk des akkers van Machpela, tegenover Mamre, hetwelk is Hebron, in het land Kanaän.*

Vanwege het warme klimaat in Israël kon de overledene niet lang thuis blijven. Op dezelfde dag of mogelijk de dag erna moest zo iemand al begraven worden. Dat heeft ook Abraham gedaan. Het is bekend dat in die tijd een begrafenis ook eervol geschiedde. Het lichaam werd gewassen en in linnen doeken gewikkeld, en zo werd iemand begraven.

Uit opgravingen is duidelijk geworden dat de overledenen in die tijd ook kleding droegen voordat ze in die linnen doeken werden gewikkeld. Ongetwijfeld zal dat ook met Sara gebeurd zijn. Dan werden ze op een houten baar gelegd en naar het graf gedragen. In die tijd waren er in die spelonken banken neergezet, ook van hout. Daarop werd de overledene neergelegd.

Zo hebben Abraham en Izak Sara begraven. Ongetwijfeld zal het personeel ook erbij aanwezig geweest zijn. Of er woorden gesproken zijn, weten we niet. Of er klaagliederen gezongen zijn, weten we niet. Of er misschien wel lofliederen gezongen zijn vanwege Gods genade in het leven van deze vrouw, we weten het ook niet. Eén ding komt ons wel naar voren in deze tekst: het was sober, het was eenvoudig en het was een eervolle begrafenis.

En toch, het was ook zo'n wonderlijke begrafenis, een troostvolle begrafenis. Want Abraham en Izak hebben niet alleen een lieve vrouw en een zorgzame moeder begraven, maar boven alles: Sara was een gekende des Heeren. Zij was verkoren tot zaligheid. Haar was een beter lot bereid. Zij is ingegaan in die hemelse heerlijkheid. Zij heeft een plaatsje gekregen in het Vaderhuis hierboven met zijn vele woningen.

Hoe is ze daar nou gekomen? Hoe komen Gods kinderen daar? Gekocht en gewassen in het bloed van Christus, Die in de volheid van de tijd ook voor Sara aan het kruis van Golgotha Zijn bloed vergoten heeft. Zij is gekomen in de hemel als de bruid van Christus, zonder vlek en rimpel. Ze is gekomen, bekleed met de witte klederen van de rechtvaardigmaking. In die wetenschap hebben Abraham en Izak haar begraven.

In die wetenschap mocht zij rusten tot de jongste dag. En al is er van Sara's lichaam niets meer overgebleven en is het stof tot het stof teruggekeerd in de aarde, ook voor Sara en voor al Gods kinderen is het waar wat Job eens, juist op de puinhopen van zijn leven, uitjubelde: *Want ik weet: mijn Verlosser leeft, en Hij zal de laatste over het stof opstaan; en als zij na mijn huid dit doorknaagd zullen hebben, zal ik uit mijn vlees God aanschouwen; Denwelken ik voor mij aanschouwen zal. Mijn nieren verlangen zeer in mijn schoot.*

In die troostvolle wetenschap hebben Abraham en Izak Sara begraven en na mogen staren. Die uitdrukking kennen wij wel, dat je bij het open graf van iemand staat en iemand mag nastaren. Heb je dat ook weleens mogen doen? Nastaren met jaloersheid, of zelfs nastaren met verlangen: *O Heere, wanneer komt die dag, dat ook ik bij U mag wezen en zien Uw aanschijn geprezen?*

Zijn er hier die weleens bij het open graf van een kind van God hebben gestaan en die het zachtjes hebben gefluisterd: *Tot ziens*? Ja, als dat zo is, dan heeft Salomo gelijk met wat hij schreef in Prediker 7 vers 2: *Het is beter te gaan in het klaaghuis, dan te gaan in het huis des maaltijds.* Ongetwijfeld hebben Abraham en Izak daar iets van ervaren toen Sara werd begraven.

Ja, ze werd begraven, niet gecremeerd, terwijl dat bij die omliggende volken daar gangbaar was, ook onder de Kanaänieten. Abraham en Izak hebben hun vrouw en moeder begraven. Crematie komen we in de Bijbel wel tegen; er wordt altijd op een negatieve manier over gesproken. Onder Israël, het verbondsvolk van God, kwam het niet voor. De Heere heeft het Zelf bevolen: *Want gij zijt stof, en gij zult tot stof wederkeren.*

Daarom, gemeente, begraven wij ook. Trouwens, de Heere Jezus Christus Zelf werd niet gecremeerd, maar werd begraven in een graf. Nog een keer die vraag: hoe zal onze begrafenis zijn? Wij zullen ook een keer begraven worden, tenzij de Heere Jezus Christus terugkomt op de wolken des hemels. Maar als wij begraven worden, zullen wij ook tot stof worden, tenzij de Heere Jezus terugkomt.

Dan zullen wij, als we gestorven zijn en als we begraven zijn, uit ons graf worden opgewekt. Hoe? Weet je het al? Hoe zul je straks op de jongste dag worden opgewekt uit je graf, waar je dan ook begraven ligt? Weet u het? Hoe zal het zijn?

Dan lees ik in Daniël 12 vers 2: *En velen van die, die in het stof der aarde slapen, zullen ontwaken, dezen ten eeuwigen leven, en genen tot versmaadheden, en tot eeuwige afgrijzing.* O, gemeente, hoe zal het zijn? Sara mocht ontslapen in Christus. Zij mocht rusten in het graf met die heerlijke verwachting: straks, als Jezus terugkomt, wordt mijn lichaam opgewekt en krijg ik een lichaam in heerlijkheid, gelijk aan het lichaam van Christus, in onsterfelijkheid.

O, zoek die zaligheid in Christus, gemeente, want die is alleen in Hem te vinden. Zo alleen zult u in Christus ontslapen. Zo alleen zal uw graf een geheiligd graf kunnen zijn. Zo alleen zal uw begrafenis een zaaien zijn van uw lichaam, dat eens zal bloeien tot in eeuwige heerlijkheid. Ja, zo alleen zal het waar zijn wat we straks gaan zingen:

Maar ’t vrome volk, in U verheugd,
Zal huppelen van zielenvreugd,
Daar zij hun wens verkrijgen;
Hun blijdschap zal dan, onbepaald,
Door ’t licht, dat van Zijn aanzicht straalt,
Ten hoogste toppunt stijgen.

Amen.